

Javaslat nemzeti érték felvételére a Kapos–hegyháti Natúrpark Tájegységi Értéktárába

I. A javaslattevő adatai

1.	<i>A javaslatot benyújtó (személy/ intézmény/ szervezet/ vállalkozás) neve:</i>	
	Gedővári Bianka és Müller Ádám	

2.	<i>A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:</i>		
	Név:	Gedővári Bianka	Müller Ádám
	Telefonszám:	06202888443	06209108066
	E-mail cím:	gedovari.bianka@dombovar.hu	muzeum.dombovar@gmail.com

II. A nemzeti érték adatai

1.	<i>A nemzeti érték megnevezése:</i>
	Ujváry Lajos (1925-2006) festőművész munkássága

2.	<i>A nemzeti érték rövid bemutatása, egyedi jellemzőinek, történetének leírása (3000-6000 karakter):</i>
	<p>Ujváry Lajos festőművész 1925. február 25-én született Kaposváron. Középiskolai tanulmányait a veszprémi piarista gimnáziumban kezdte, de édesapja halála miatt költözniük kellett, így kerültek Hőgyészre. Dombóvárra járt iskolába, ahol a Dombóvári Királyi Katolikus Esterházy Miklós Nádor Főgimnáziumban szerzett érettségit 1944-ben. Első mestere Marczell György festőművész, gimnáziumi tanár volt. 1951-ben szerzett diplomát a Képzőművészeti Főiskolán Poór Bertalan és Szőnyi István növendékeként. Diákkorában a magyar irodalom legjobbjaival levelezett (Szabó Lőrinc, Kassák Lajos, Remenyik Zsigmond, Tersánszky Jenő, Tamási Áron), s szinte valamennyiükről készített portrét, melyeket 1960-ban a Csók Galériában mutatott be. 1985-ig a Képző- és Iparművészeti Gimnázium tanára. Vonzotta a paraszti életforma, különösen a székely falvak élete, amely alkotásai témaválasztásában is megmutatkozik. Magnószalagos rögzítéssel néprajzi kutatásokat is végzett Erdélyben és Moldvában. A magyar tájképfestészet egyik legmeghatározóbb egyénisége, a paraszti életforma rekvizitumainak ábrázolója. Munkáira az egyszerűség, erőteljes, szikrázó-vibráló színvilág jellemző. Tagja volt a Művészeti Alapnak, illetve a Képző- és Iparművészeti Szövetségnek. A számos csoportos bemutató mellett – többek között – 1953-ban a Fényes Adolf teremben, 1960-ban a Csók Galériában, 1962-ben Szekszárdon, 1977-ben Dombóváron, 1980-ban ismét Dombóváron, majd Bonyhádon és Tevelen, 1981-ben Pécsen és Tamásiban, 1988 újra Dombóváron volt önálló kiállítása. Munkái külföldön (Anglia, Franciaország, Bulgária, Egyiptom, Finnország, Kína, Japán, Egyesült Államok) is ismertek, alkotásai külhoni és hazai magángyűjtemények megbecsült darabjai. 2005-ben Dombóvárnak is ajándékozott néhány képet, amelyek azóta is a Polgármesteri Hivatal tulajdonában állnak. Noha egyes kritikusok szerint a művész a jelenkori tájképfestészet egyik legmeghatározóbb egyénisége, művészetét csupán halála közeledtével ismerték el hivatalosan is. 2005-ben munkássága elismeréseként Munkácsy-díjat, Dombóvártól pedig Díszpolgári címet kapott, valamint Hőgyészen, a Gróf Apponyi Kastélyszállóban a festőművészt köszöntő és életművét bemutató</p>

állandó kiállítás is nyílt. A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola és Kollégium (ahol rajztanárként dolgozott) posztumusz örökös tantestületi tagnak választotta.
--

3.	<i>Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett (500-1000 karakter):</i>
	Ujváry Lajost munkássága egyértelműen a „nagy festők” közé emeli. Alkotásainak témaválasztása, ábrázolásmódja nagybani szociális érzékenységet tükröz. Munkáiról sugárzik a szépség, az egyszerűség keresése és szeretete. Festményeiben – függetlenül a használt színtónusoktól, illetve a megjelenített témától/tárgytól – mindig egyfajta mélység, bizonyos fokú fájdalom, illetve hiányérzet fedezhető fel, amely az alkotásokat többrétűvé, szinte kissé allegorikussá teszi. Dombóvár Város Önkormányzata a tanácskozótermét Ujváry Lajosról nevezte el, ezzel is tisztelve a művész munkássága előtt. A művész témái között gyakran visszaköszönnek a natúrparki tájak, így munkássága kiemelt helyet érdemel a tájegységi értékek sorában.

4.	<i>A nemzeti érték fellelhetőségének helye (település megnevezése, ha egy vagy két településhez köthető; földrajzi koordináta):</i>
	Dombóvár, Hógyész

5.	<i>A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források) (max. 5):</i>
	Takács Istvánné: Arcok Dombóvárról. Dombóvár, 2000.
	Dr. Pap Norbert (szerk.): Városunk Dombóvár a kezdetektől napjainkig. Dombóvár, Dombóvár Város Önkormányzata, 2010.
	Ujváry Lajos. In: http://www.tolnaart.hu/ujvary/
	Ujváry Lajos. In: http://ujvary-lajos.festmenyvetel.hu/festmenyek
	A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola és Kollégium Tantestületének Örökös Tagjai. In: http://www.kiskepzo.hu/a_tantestulet_orokos_tagjai.html

A vonal alatti részt a szakértői testület tölti ki!

6.	<i>A nemzeti érték szakterületi kategória szerinti besorolása (a megfelelő kategória vastagon szedésével):</i>		
	agrár- és élelmiszergazdaság	egészség és életmód	épített környezet
	ipari és műszaki megoldások	kulturális örökség	sport
	természeti környezet	turizmus	

Mellékletek

Térkép, archív fénykép(ek) és egyéb illusztráció(ke) a javasolt értéktári elem jellege szerint, illetve az elérhetőség függvényében.

Villámok Gyulaj felett

Domboldal ősze

Tolnai táj

Csicsói műteremből

Fotók forrása: Dombóvár Város Önkormányzata